

הוכרזו הפרויקטים הזוכים באות "הרשות המצטיינת לתכנון" לשנת 2019

במסגרת "החיים מחוץ לתל-אביב" – הכנס השנתי של איגוד המתכננים בישראל

הזוכים: פרויקט "הטוב המשותף" בירוחם, "פארק נחל עקרון" מזכרת בתיה, "המרחב הציבורי תחילה" בג'סי כהן חולון, "התחדשות עירונית גבעת חן" בנימינה

במסגרת "החיים מחוץ לתל אביב", הכנס השנתי של איגוד המתכננים בישראל שייערך ב-7.8.19 בעיר העתיקה בבאר שבע יעניק האיגוד בפעם הראשונה את "אות הרשות המצטיינת לתכנון".

לדברי מתכנת שרון בנד חברוני, חברת ועד האיגוד ומרכזת ועדת האות "בשיח המקצועי התכנוני שגורה הרבה ביקורת עצמית על איכות התכנון בארץ וניתנת מעט מאוד במה לפרויקטים מוצלחים ולעשייה תכנונית ברמה גבוהה. ברשויות המקומיות פועלים הרבה מאוד מתכננים מוכשרים שמפתחים פרויקטים תכנוניים חדשניים ומשני מציאות, אבל לא נהנים מחשיפה מספקת. לכן החלטנו כאיגוד מקצועי לספק להם במה וחשיפה ולשים זרקור על הפעילות התכנונית הענפה ברשויות המקומיות. איגוד המתכננים מאגד קהילה של מאות רבות מהעוסקים בתחום תכנון עיר ואזור. הכנס השנתי של האיגוד מאפשר לנו לקדם למידת עמיתים משמעותית ולציין לשבח עבודות יוצאות דופן המשקפות איכות גבוהה במיוחד או ערך מוסף ייחודי. העשייה ברשויות המקומיות יכולה להוביל קדימה ולפתוח את הקהילה המקצועית לחשיבה מקורית ויצירתית בכל תחומי העשייה הקלאסיים: התחדשות עירונית, מרחב ציבורי, מבני ציבור ותנועה ונגישות."

בנד חברוני סיפרה כי "ההיענות הייתה יוצאת דופן ועלתה על הציפיות. לוועדת השיפוט הגושו פרויקטים בפריסה ארצית רחבה. בין הרשויות המועמדות ניתן למנות את: תל אביב, ירושלים, באר שבע, כפר סבא, חולון ופתח תקווה, ירוחם, אופקים, אילת, גני תקווה, בנימינה – גבעת עדה ומזכרת בתיה. מרבית הפרויקטים היו חדשניים ובעלי ערך מסוף ייחודי והבחירה לא הייתה קלה. מצאנו שהפרויקטים הבולטים ביותר היו כאלו שעסקו בעיקר ביצירת מרחב ציבורי משופר ומשודרג לטובת הכלל. ההיענות הגדולה כמו גם הטיב של הפרויקטים שהוגשו מוכיח את הצימאון של הקהילה המקצועית להכרה בעבודה הקשה והמשמעותית הנעשית ברשויות המקומיות".

בראש ועדת השיפוט עמד פרופ' ערן פייטלזון מהאוניברסיטה העברית והיו חברים בה מתכנת מחוז ת"א לשעבר – פרופ' אדר' נעמי אנגל, מתכנן מחוז ירושלים לשעבר – גיא קב ונקי, מתכנתות תמי גבריאלי וד"ר רחל קטושבסקי – יושבות ראש משותפות של איגוד המתכנתות ושרון בנד חברוני – חברת ועד האיגוד.

ועדת השיפוט החליטה על 4 פרויקטים להם יוענק השנה הפרס:

פרויקט "הטוב המשותף" - ירוחם – הפרויקט, ביוזמת היחידה להתחדשות עירונית במועצה המקומית ירוחם נועד לגשר על הפער שנוצר בשנים האחרונות בין המרקם הוותיק של העיר לבין השכונות החדשות הנבנות במסגרת ההתפתחות המואצת של העיר ומושכות אליהן אוכלוסיות חזקות מבחוץ ומבית. הפרויקט עוסק בהתחדשות השטחים הפרטיים של מבנים משותפים שהיו בעבר ברשות חברת עמידר, סבלו לאורך הזמן מתת פיתוח והזנחה. ברבות השנים עברו מרבית הדירות לבעלות פרטית והדיירים, שהתרגלו במשך שנים לגוף שדואג לאחזקה השוטפת של הבניין, לא הקימו ועד בית פעיל והתקשו לשמר ולטפח את הבניין באופן עצמאי. פרויקט "הטוב המשותף" מבוסס על שלושה מרכיבים: שיקום תשתיות פיזיות ע"י טיפוח החצרות והשטחים הפרטיים הפתוחים; השקעה בארגון קהילתי, כולל הקמת ועדים מוסכמים לבתים והקמת מנהלות שכונתיות; ושיתוף התושבים בקבלת וביצוע ההחלטות. הפרויקט הביא להפיכת המרחבים בין הבניינים המשותפים לאזורים חיים עם פעילות חברתית וקהילתית, עידוד התושבים ללקיחת אחריות על אזור מגוריהם ושמירה על תחזוקתו השוטפת והביא לבניית אמון בין הדיירים לגופי המועצה.

פרויקט "פארק אקולוגי נחל עקרון" - מזכרת בתיה – נחל עקרון שימש בעבר כחצר האחורית של המועצה המקומית מזכרת בתיה ושימש מקור משיכה לעברייני פסולת. עם הקמת שכונה חדשה לאורך ערוץ הנחל הוחלט למנף את הערוץ ולהפכו לריאה ירוקה של השכונה החדשה. ערוץ הנחל שוקם ונבנה תוואי הכולל בריכות, מפלונים ופיתולים היוצרים מהירויות זרימה משתנות והופכים את הנחל מתעלת ניקוז למערכת אקולוגית שוקקת חיים; הוקמה מערכת לאצירת מים למניעת שיטפונות והצפות עונתיים; נחפר אגם המשמש כמערכת טיהור ביולוגית המאפשרת החדרת המים למי התהום, להשקיית הגינות הציבורי והחייאת פארק הנחלים; פותחו שביל לרכיבת אופניים והולכי רגל ופינות ישיבה, נטעו עצים ארץ ישראלים; שיקום הנחל הביא להתחדשות אקולוגית, משיכת אוכלוסיית ציפורים וקינן וחזרת מיני בעלי חיים שהודרו מהנחל בעבר. במרחב שפותח מתקיימת פעילות בינדורית ענפה, לימודי טבע, הכנת "תרופות סבתא" מהצמחיה המקומית, הוקמה קבוצת נאמני ניקיון ופותח מודל המאפשר את תחזוקת הפארק באופן עצמאי ע"י מכירת מי הנגר.

פרויקט "המרחב הציבורי תחילה" - ג'סי כהן, חולון – תכנית המתאר לעיר חולון הגדירה את שכונת ג'סי כהן כאזור להתחדשות עירונית. בעבודה שערכה עיריית חולון נמצא כי היקף השטחים הפתוחים בשכונה גבוה אך אופיים דורש התערבות. הפרויקט, בהובלת מנכ"ל העירייה, נועד ליצר מרחב ציבורי הולם ואיכותי לתושבי השכונה, לייצר צעדים בוני אמון, לשנות את "תפיסת המקום" של תושבי השכונה והעיר ולהוות תשתית להתחדשות עירונית מרקמית עתידית. התכנית ייצרה אסטרטגיה תכנית ופיזית-מרחבית לשכונה בריאה ומקיימת; עודכנה הפרוגרמה למוסדות ציבור בהתאם לצרכים שעלו משיתוף הציבור; נוצר שיח משתף בנושאי המרחב הציבורי; הוטמעה מתודולוגיה משתפת פנים וחוץ ארגונית והוטמעה מתודולוגיה לחשיבה במספר שלבים וטווחי זמן: טווח קצר – שיפורים נקודתיים, "קצר וקולע" – כדוגמת שילוב אמנות רחוב, טווח בינוני – פתוח המרכז לאמנות דיגיטלית כמרחב לפעילות ציבורית לאורך שעות היממה, וטווח ארוך – תכנית אב לשכונה והתאמת הפרוגרמה לאופי התחדשות השכונה.

פרויקט "התחדשות עירונית גבעת חן" – בנימינה – שכונת גבעת חן הוקמה בשנות ה-60 כדור ציבורי והיוותה מערך של בניה רוויה חריגה בנוף הכפרי של המושבה. עם השנים עברו מרבית הדירות לבעלות פרטית ומצבה הפיזי של השכונה התדרדר. השכונה חוותה במשך למעלה מעשור סדרת ניסיונות כושלים לקדם התחדשות עירונית. על מנת להיחלץ מהקיפאון יזמה מועצת בנימינה-גבעת עדה תכנית התחדשות עירונית שתאפשר שילוב השכונה במרקם היישוב ותפתח את השכונה לסביבתה, תוך יצירת הזדמנות להרחיב את מגוון סוגי וגדלי הדירות למגורים ביישוב. התכנית מציעה פתרון להתחדשות עירונית בסביבה בעלת אופי כפרי ע"י בניה מרקמית בתכנית גבוהה אך בגובה ובקנ"מ קטן המאפשרים שמירה על קהילתיות חרף הצפיפות; חיבור למרקם היישובי הקיים ע"י אסטרטגית ניידות רב אמצעית המתבססת על שלד רחובות ומשעולים נוחים להולכי רגל ורוכבי אופניים, המחבר את החדש לישן; ושריון מערכת בתי גידול ונטיעות שנועדה לרכך את הבינוי, ליצר נוף ירוק ופרטיות ונוחות אקלימית בשכונה.

אותות ההצטיינות יוענקו לראשי הרשויות במליאה הבוקר הראשית של כנס השנתי של איגוד המתכננים "החיים מחוץ לתל אביב" שייערך בימים חמישי ושישי 7-8.3.2019 בעיר העתיקה בבאר שבע ולאחר מכן יציגו הרשויות הזוכות בהרחבה את הפרויקטים במיני מליאה שתעסוק בנושא חדשנות בתכנון.